

Sexhandelsboomen

För 25 år sedan legaliserade delstaten Victoria i Australien prostitution.

Myndigheterna hade tänkt sig kunna reglera och kontrollera branschen. Och prostituerade skulle bli socialt accepterade "sexarbetare".

Hur gick det?

Text: Daniel Kärrman

Bild: Reden International

Det beror på vilket perspektiv man anlägger: För sexindustrin i södra Australien råder idag lysande tider. Från att ha fört en ljusskygg tillvaro är det en framtidsbransch med expansionsplaner, med många miljarder i omsättning. Licensintäkter från bordellindustrin ger statliga inkomster. Framförallt är det den växande turismen som ger klirr i kassan – Melbournes bordeller är idag en av delstatens främsta dragplåster.

Rent konkret har lagändringen medfört att man har skapat en öppen marknad; antalet bordeller har ökat, antalet sexköpare har ökat.

Och antalet prostituerade har ökat. Majoriteten kommer från Sydostasiens fattigaste länder.

Det var den växande gatuprostitutionen i Melbournestadsdelen Kilda mot slutet av 1970-talet som blev startskottet. Upprörda fastighetsägare, som såg området förslummas och värdet på sina fastigheter sjunka, krävde att något skulle göras.

I debatten som följde föddes idén att legalisera prostitutionen. Delar av kvinnorörelsen, bordellägare och nyliberala politiker hävdade kvinnors rätt att själva bestämma om de ville sälja sin kropp. Ordet för dagen var "harm reduction". Om kvinnorna blev en sorts egenföretagare med samma rätt till socialförsäkringar som andra medborgare,

skulle skadorna av prostitution minska. Samtidigt skulle man komma åt de illegala aktiviteter som frodades bland bordeller och massageminstitut; penningtvätt, narkotikahandel, trafficking och poliskorruption.

Genom myndighetskontrollerade bordeller skulle både gatuprostitution och eskortservice minska och de prostituerade skulle slippa det sociala stigmat genom att bli "sexarbetare".

1984 antogs The Planning Act som erkände bordeller som en legitim verksamhet.

I boken *Making Sex Work*, som bygger på hennes doktorsavhandling, har Mary Lucille Sullivan granskat följderna. Hennes slutsats är att legaliseringen misslyckats. Effekten av lagen blev omedelbar, på bara några månader fördubblades antalet prostituerade från 2 000 till 4 000. Inte heller minskade gatuprostitutionen.

För att komma till rätta med problemen tillsattes en utredning ledd av den kända australiensiska advokaten och feministen Marcia Neave.

Neave hyste inga illusioner om prostitutionen utan slog fast att det handlar om exploatering av kvinnor och ingenting annat. Men till allmän förvåning rekommenderade hon inte någon återkriminalisering. Hon menade att ett förbud skulle få branschen att gå under jorden och föreslog i stället ytterligare reglering. Resultatet blev *The Prostitution Regulation Act* (1986) och senare *The Prostitution Control Act* (1994) som fortfarande gäller.

För att få driva bordell krävs licens. Dessutom har myndigheter rätt att kontrollera att anställnings- och arbetsmiljölagstiftningar efterlevs. Kvinnor som vill lämna sexbranschen erbjuds exitprogram.

Inte heller detta har lett till minskad prostitution.

Idag är sexhandeln i Victoria en mångmiljardindustri med tusentals anställda. På tjugo år, från 1984 till 2004, ökade

antalet licensierade bordeller från 40 till 184. Samtidigt beräknas den illegala sektorn vara fyra till fem gånger så stor som den legala.

2003 blev för första gången i världshistorien en bordell börsnoterad. Daily Planet i Victoria gjorde då en bruttovinst på cirka två miljoner australiska dollar årligen. Från att ha varit en hallick som dömts för brott som mord, narkotikasmuggling och penningtvätt hyllades ägaren John Trimble nu som en respekterad affärsman.

Av den egenföretagarverksamhet som legaliseringsförespråkarna talade om har det inte blivit mycket. Bordellerna ägs, precis som tidigare, av ett fåtal stora ägare, ofta samma personer (läs män) som drev dem tidigare.

Det har också visat sig mycket svårt att få in skatteintäkter till staten på grund av bristande redovisning från bordellerna.

De flesta kvinnor går miste om de socialförsäkringar de skulle fått som anställda eftersom de inte får fasta jobb, i stället klassas de som kontraktsantällda eller timvikarier. Det finns studier som visar att många till och med tjänar mindre än före legaliseringen.

Den förbättrade arbetsmiljön då? Sullivan konstaterar att även det blev en flopp. Man har inte lyckats skydda de prostituerade mot vad de själva listar som de värsta arbetsmiljöproblemen: sexuella trakasserier, misshandel, stalking, våldtäkt och graviditeter på grund av våldtäkt.

Det är farligt att vara prostituerad. En trasig kondom kan innebära en dödsdom. Men smittskyddslagstiftningen innebär att den prostituerade är straffskyldig om kunden smittats. Det finns fortfarande inga lagar som kräver att kunderna använder kondom.

De försök att rekrytera prostituerade till

fackföreningsrörelsen har inte heller lyckats, bara något hundratal har nappat. En orsak är att de flesta – 65 procent enligt den studie Sullivan refererar till – vill lämna branschen. Där de befinner sig på grund av ekonomiska trångmål eller narkotikaberoende, och således inte vill klassificera sig som prostituerade.

Inte heller har man lyckats få bukt med människohandeln. De flesta i branschen har sitt ursprung i fattiga länder i Sydostasien.

Australiensarna oroar sig också över att en stor andel av de prostituerade är studenter, ofta från andra länder, som finansierar sina studier genom att sälja sin kropp. Enligt vissa mätningar handlar det om tio procent av det totala antalet. Samtidigt har antalet sexköpare fördubblats; och bordellerna i Melbourne är i dag en turistattraktion.

Sullivans slutsats är att politikernas ambition att ta bort det sociala stigmat bara delvis lyckats. Genom normaliseringen har man fått bort skamstämpeln från kunderna. Men kvinnorna har blivit sexuella produkter för masskonsumtion.

En vara bland andra.

daniel_karrman@hotmail.com

Den legala prostitutionen i Australien omsätter varje år miljardbelopp. 2005 var näringens vinst 1,8 miljarder australiska dollar. 2010 räknar man att den kommer att ligga på 2,5 miljarder.

Enbart i Victoria State sker 3,1 miljoner sexköp årligen.

Undersökningar visar att var sjätte australiensisk man någon gång betalat för sexuella tjänster.

Läs vidare:

Making Sex Work. A Failed Experiment with Legalised Prostitution, Mary Lucille Sullivan, Spinifex Press 2007

www.spinifexpress.com.au/